

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сільське населення має ряд екологічних проблем. Для формування повноцінного життєвого середовища в сільських поселеннях необхідно усунути низку негативних чинників, які не лише завдають шкоди стану природного середовища, але й суттєво погіршують умови проживання сільського населення. В сучасних умовах дослідження екологічних проблем здійснюють переважно для міст, проте у сільській місцевості є низка екологічних проблем і стан природного середовища не завжди задовільний.

Особливості екологічних проблем сільського розселення та шляхи їх вирішення залежать від джерел їх виникнення. Крисанов Д.Ф. виділяє три види джерел: природні явища, життєдіяльність населення, індустріальне і аграрне виробництво [1, с. 132]. Серед основних екологічних проблем сільського населення Вінницької області є:

- *підвищений рівень радіаційного фону та техногенного радіаційного забруднення.* У зв'язку з приуроченістю до Українського кристалічного щита природні несприятливі явища у Вінницькій області характеризуються підвищеним природним рівнем радіаційного фону. Крім того, Вінницька область також постраждала від техногенного радіаційного забруднення. Наприклад Шаргородський, Томашпільський, Крижопільський райони потрапили у зону радіоактивного забруднення під час аварії на ЧАЕС. Це суттєво обмежує можливості господарського використання природних ресурсів цих районів. Також в минулому відбулось різке підвищення смертності серед сільського населення у зв'язку з радіоактивним забрудненням. Одним з прикладів є с. Зведенівка Шаргородського району Вінницької області.

- *забруднення атмосферного повітря.* Головним забруднювачем атмосферного повітря регіону є автотранспорт. Серед раціональних шляхів вирішення цієї проблеми варто виділити – поліпшенні якості палива та застосуванні його альтернативних видів. В межах області доцільно модернізувати системи транспортних розв'язок та окружних доріг навколо найбільших міст. Також потрібно налагодити роботу міського транспорту для запобігання заторів, через які здійснюються найбільші викиди автомобільних газів у повітря. Також активним забруднювачем атмосферного повітря є Ладижинська ТЕС.

- *забруднення річок.* Річки області характеризуються високим вмістом забруднюючих речовин. Головні джерела забруднення – сільськогосподарські підприємства, стоки промислових підприємств та комунальні стоки великих міст. Особливо це стосується річки Південний Буг. Дністер має більш чисту

воду за сумарною оцінкою, проте у його басейні вище за течією існують техногенно-небезпечні об'єкти на Прикарпатті, які можуть зашкодити екології річки у разі аварійного скиду.

- *стихийність звалищ та їх технологічна застарілість*. В області розміщено до 13 сміттєзвалищ. Близько 60 % з них вичерпали свій запланований ресурс. Вони споруджені з порушенням існуючих санітарно-епідеміологічних умов, що загрожує чистоті підземних вод, а іноді і поверхневих.

- *більше половини сховищ мінеральних добрив області експлуатуються з порушенням санітарних норм*. Крім того, близько 15 % сховищ мінеральних добрив повністю інженерно не обладнані для такого використання. Досить часто ґрунти сільськогосподарських угідь є забрудненими через надмірне внесення мінеральних добрив. В області є десятки занедбаних складів з добривами невідомої якості, які потребують утилізації. Надзвичайно небезпечними для здоров'я сільського населення є склади для зберігання мінеральних добрив, засобів захисту рослин й інших хімічних продуктів промислового походження. Через порушення в експлуатації сховищ хімікатів спостерігаються значні перевищення фонових значень концентрації окремих мікроелементів (марганець, хром, мідь, цинк, кобальт, нікель тощо) у Барському, Іллінецькому, Погребищенському, Крижопільському, Могилів-Подільському, Піщанському, Липовецькому, Хмельницькому районах.

Отже, важливим аспектом екологічної ситуації у сільських поселеннях Вінницької області є радіаційний стан, утилізація та знешкодження радіаційно-небезпечних відходів. Незадовільне зберігання і знешкодження промислових відходів призводить до погіршення екологічної ситуації та умов проживання сільського населення Вінницької області. Область давно посідає одне з провідних місць в Україні за показником скорочення чисельності сільського населення. Смертність від хвороб органів дихання і систем кровообігу у Вінницькій області перевищує середні показники України. А це є свідченням екологічної небезпеки. Тому питання раціоналізації використання та безпечної утилізації промислових відходів залишається одним з найважливіших у збереженні прийнятних умов життя населення і екологічної безпеки довкілля Вінницької області.

Література:

1. Крисанов Д.С. Аграрна сфера: пріоритети та механізми реалізації. Київ: ІЕ НАНУ, 1998. 235с.

ATAMAN L. ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE RURAL POPULATION OF VINNITSA REGION

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

Rural resettlement has a number of environmental problems. The formation of a full-fledged living environment in rural settlements requires the removal of various obstacles that worsen the state of the natural environment and living conditions of the rural population. Research on environmental issues is carried out mainly for cities, but in rural areas there are a number of environmental problems and the state of the environment is not always satisfactory.